

Журналістика

УДК 070+655.4 (09) (477.8)
ББК 83.3 (4 Укр)

ГАЗЕТА «ПОКУТТЯ» ТА ЇЇ РОЛЬ У ВІДНОВЛЕННІ СИСТЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ В ГУЦУЛЬСЬКО-ПОКУТСЬКОМУ РЕГІОНІ

М. М. Васильчук

*Коломийський інститут Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника; кафедра філології;
м. Коломия, вул. Миколи Лисенка, 8; тел. (03433) 2-46-60*

Автор статті розглядає особливості функціонування української преси на початку 1920-х рр., після зайняття Галичини Польщею. Показано обставини, в яких українці відвоювали своє право на вільне висловлювання, зокрема й через засоби інформації. Розкрито роль та значення преси як важливого чинника у збереженні національної самоідентичності українців, потягу до державності, розвитку художньої літератури у гуцульсько-покутському регіоні.

Ключові слова: преса, газета, стаття, редакція, утиски, цензура, конфіскація.

Перша половина 1920-х рр. у Галичині позначена осмисленням уроків недавніх національно-визвольних змагань, підрахунками втрат і болісними пошуками шляхів не лише виживання українців як нації, а й реалізації їх державотворчих устремлінь [32]. Після Першої світової війни на місці колись могутніх імперських супердержав формувалися національні держави, встановлювався новий політичний порядок. Загального визнання набув принцип самовизначення націй, однак дотримувалися його не в усій Східній Європі. Зневаженими виявилися права українців, зокрема у Галичині та на Буковині. “Близько 7 млн. українців, в основному колишніх підданих габсбурзької монархії, виявилися єдиною нацією, що тоді не завоювала незалежності” [29, с.369].

Після нетривалого часу української державності в Галичині, проголошення Акта злуки ЗУНР і УНР у січні 1919 р., настав період демаршу. Польща, яка також лише нещодавно визволилася з імперських пут, висунула власні амбіції і перемогла у воєнному конфлікті в Східній Га-

личині – після наступу 80-тисячної польської армії генерала Юзефа Галлера українська армія відійшла за Збруч [5, с.19].

У травні 1919 р. Покуття, зокрема Коломию та округу, зайняло румунське військо; згодом відступило, а на зміну йому прийшло польське [4, с.8]. Правління Польщі в Східній Галичині з точки зору міжнародного права залишалося суперечливим. Остаточне вирішення долі Галичини відклали до 1923 р., коли західні держави нарешті погодились, щоб краєм правила Польща; обумовлювалося надання українцям автономії та відповідного ставлення до їхніх національних прав.

Як свідчать факти, українсько-польські взаємини того періоду були далекими від ідеальних [28, с.218]. Чи не найтяжчим гріхом окупаційного режиму було позбавлення українців права вільно висловлювати громадську думку, зокрема й через засоби інформації. По суті, польська адміністрація наслідувала румунську військову владу, яку щойно змінила на Покутті та Гуцульщині; вона також практикувала заборону української преси на окупованих українських територіях [22, с.97].

Це – одна з прикметних рис наднаціональних політичних режимів, які здебільшого й реалізовували себе через заборону українського друкованого слова. Саме таким шляхом чинився спротив національній самоідентифікації народу в умовах бездержавності корінної нації. Унаслідок цих заборон Покуття і Гуцульщина пережили без преси два “чорні” роки; цей період завершився у червні 1921 р.

Традиції коломиїської української журналістики, започаткованої ще 1865 р. газетою «Голось народный», уже в підавстрійський період набули широкого розвитку: впродовж 1865-1914 рр. тут існувало 24 різноманітні періодичні видання, функціонувала система друкарень і, що найголовніше, – сформувалося відповідне інтелектуальне мікросередовище, виховане на традиціях регіональної української журналістики [28].

У період української державності, позначений, з одного боку, економічною нестабільністю, викликаною чотирма роками війни, а з іншого – свободою слова, вільними умовами існування періодики, витворився особливий стиль у журналістиці. Прикметною рисою публікацій того періоду були прямота висловлювань, дискусійність, яка сприяла пошукові реальних шляхів державотворчого поступу української нації. Уже з 10 листопада 1918 р. у Коломиї двічі на тиждень почала виходити газета окружної національної ради «Покутський вістник». Газета ставила за мету “розвивати національну свідомість широких мас покутського громадянства і вести їх з українським народом до спільної мети – вільної, самостійної і нероздільної України” [22, с.83]. Через тиждень після появи «Покутського вістника» вийшло перше число тижневика «Січовий Голос» [25]. Його видавав Український Січовий Союз. На початку 1919р., після перерви, викликаної Першою світовою війною, відновила діяльність газета Української радикальної партії «Громадський голос» [26, с.4-5]. У березні-квітні 1919 р. виходив інформаційний щоденник «Но-

вини» – орган Коломийської філії інформаційного бюро Армії УНР [18]. У бібліографічному покажчику Є. Місила віднаходимо відомості про одноденку «Послідні вісті» за 1918 р. [15, с.245]. Ще одним часописом доби української державності в Коломиї була газета народного вчителівства «Учительський голос» [27]; вона виходила двічі на місяць.

Останнім з виявів у Коломиї української журналістики того драматичного періоду національної історії було видання 1920 р. чотирьох чисел щоденної газети «Україна» [22, с.90, 94]. Газета, яка свого часу виходила у Кам'янці-Подільському, Вінниці й Станіславі, завершила свою діяльність у вагоні на станції Коломия, де знаходилася її редакція.

Загалом, преса часів української державності, в тому числі й згадані коломийські видання, відіграли важливу роль у суспільно-політичному житті як інформаційний та консолідуючий фактори. Чітка позиція журналістів впливала на читацький загал не лише системою аргументації, а й емоційністю викладу, чому сприяло застосування широкого арсеналу публіцистично-художніх і мовностилістичних особливостей жанрів та фахової майстерності. «У результаті нація сконсолідувалася, була готовою до активних дій» [31, с.157]. Однак історія розпорядилася інакше.

Шоковий стан, у якому опинилися українці внаслідок втрати реальної політичної влади, що настала з окупацією Східної Галичини поляками, тривав недовго. Уже в квітні 1920 р. на Гуцульщині піднялося антипольське повстання. Після його придушення у коломийській в'язниці більш як півроку перебувало 350 заарештованих, над якими жорстоко знущалися [24]. 21 серпня того ж року розпочалося збройне повстання проти польських окупантів у Сколівському повіті на Львівщині, його підтримали й жителі сіл Долинщини [5, с.20]. Ці події свідчили про реальне ставлення українців Галичини до окупаційної влади. Позбавлення народу друкованого слова, а отже, і правдивої інформації про стан справ, було на користь окупаційному режимові. Взаємини, які існували у Східній Галичині між українцями як етнічною більшістю і новою польською адміністрацією у період з 1919 р. до 1923 р., історики називають «взаємним невизнанням». Галицькі українці «відмовилися визнати польську владу своїм законним урядом, доки Рада послів Антанти у Версалі не прийняла відповідного рішення. [...] Радикальні елементи звернулися до терористської тактики й саботажу щодо польських урядовців і державних установ. Зі свого боку польський уряд діяв так, начебто Галичина була цілком польським краєм, підпорядковуючи собі його політичне, культурне та економічне життя й цілком ігноруючи потреби українців» [29, с.369, 371].

Ігнорування влади було очевидним: українці бойкотували призов до польського війська, перепис населення [1]. Саме в таких умовах 19 червня 1921 р. у Коломиї вийшов перший номер українського тижневика «Покуття». Однак тираж одразу ж було конфісковано [19]. У повтор-

ному тиражі також білють місця вилученого тексту. Конфіскованими були й числа 5 і 9 із всіх одинадцяти випусків газети [8]. Видавці взяли на себе відповідальність – першими “пробити” стіну інформаційної блокади в регіоні під пильним наглядом нового режиму. Журналісти, які працювали над створенням «Покуття», уже з перших номерів зуміли перетворити газету у виразника заповітних думок державницьки налаштованого населення краю. Автор передової статті «Наш привіт» засвідчує, що «Покуття» – то не щось нове, а видання, яке продовжує традиції преси доби української державності: “22 мая 1919 появилось останне число «Покутського Вістника», органа окружної Національної Ради. Слідуюче число було вже на друкарській машинці, але місцеві польські повстанці не допустили його до рук населення. [...] сама думка про вільне слово нашого громадянства була занадто смілива. Щойно останній піврік приніс покутянам сподівання, що не треба жаяхатися власної тіни, але треба говорити голосно українською мовою” [17].

Газета демонструє чудові зразки публіцистики, яка містить аналіз реальних причин невдач і поразок, виявляє добру проінформованість про хід подій в Україні та за її межами. “Поклавши в основу свого політичного світогляду ідею створення єдиної незалежної демократичної України, тижневик розглядає завдання української демократії у боротьбі за незалежність України, аналізує найважливіші події з життя Підкарпатської і Наддніпрянської України, політику тарнівського уряду УНР...” [22, с.97]. Уміння в хвилини найпекучішого болю говорити нації правду у вічі, зауважувати об’єктивні причини тих чи інших подій – прикметна особливість публікацій тижневика «Покуття». Багато з узагальнень авторів видання і нині мають актуальне звучання. В українській публіцистиці кінця 1980-х – першої половини 1990-х рр. знаходимо чимало варіацій на тему національного й антинационального в нашій ментальності [14]. Автор статті в «Покутті» підсумовує власні спостереження під час державотворчих процесів: “Досвід виказує, що нема для українства гірших ворогів за самих українців” [17]. Розгортаючи свою тезу, публіцист (очевидно, Євген Яворівський) зазначає: “Ми замало освічені, щоб уміти вихіснувати скарби цієї землі, створити сякі-такі промисли і торгівлю та згуртуватися в різних національних, клясових, економічних, культурних, обласних організаціях, які об’єднували б у собі кожную верству громадянства, після найкращих всесвітніх зразків будували свою власну хату, оживляли б доцільною невпинною працею кожную закутину нашої землі, заступали б інтереси всіх верств зокрема та спільними зусиллями творили б осередок, що керував би нацією для добра громадянства”. І тут же знову гірке зізнання: “Уміємо тільки терпіти, але не жити” [20].

Можемо стверджувати, що в процесі кристалізації державницьких устремлінь преса нового періоду в історії України стояла на вістрі вимог часу, була важливим фактором творення та розвитку нації.

Тижневик «Покуття» засвідчує серйозні наміри українців не здаватися в тих умовах, у яких вони опинилися. Газета бере на себе функції ідеолога, який мав би виконувати ту роботу, яку в державі здійснюють офіційні органи влади. Часопис прагнув висловлювати думки і прагнення всіх українських організацій на Покутті, бути стимулом до відновлення старих і творення нових національних, економічних і культурних інституцій. Газета окреслювала напрями діяльності в конкретних суспільно-історичних умовах, які згодом справді прижилися в краї, даючи, передусім, заряд до економіко-політичної організації українців.

Постійні цькування, загроза конфіскації тиражу, штрафних санкцій змусили тижневик, починаючи з 7-го числа, обмежитися лише поданням фактів, відмовившись від редакційних коментарів [22, с.98]. Однак навіть за таких умов газета доносила слово правди до читацького загалу.

Про витоки тижневика «Покуття» з періодики доби ЗУНР свідчить не лише ідеологічна спрямованість, а й низка інших моментів. Традиційним для української журналістики стало відроджувати заборонене видання під іншою, часто подібною назвою, з тими ж стилістичними ознаками [8]. «Покуття» продовжує традиції «Покутського вістника». Засвідчує це не лише близька назва, а й те, що редактором газети був Омелян Карашкевич (1893-1969) [9, 25, 45]. Після того, як Ярослав Навчук 1918 р. відредагував перші три числа «Покутського вістника», Омелян Карашкевич був відповідальним редактором чисел 4–13 за 1918 р., а згодом, після Івана Герасимовича, редагував числа 14–13 за 1919 р. [3, с.128].

Омелян Карашкевич – професійний журналіст, який вивчав у Віденському університеті історію та журналістику. Відомий він ще й як перекладач з німецької книги Петера Альтенберга «Як я то бачу» (1912), а також як автор збірки поезій «Співи днів і ночей : Низка пісень 1908-1913» (Коломия, 1914), прозових книг «Велика легенда Сходу» (1919) та «Гуцульщина: Думки про її піднесення» (1921; у співавторстві). Він також видав збірку сатири «Український сміх» (Коломия ; Станіслав ; 1921) з власним вступом [34]. 1929 р. активно співпрацював з львівським часописом «Вікна»; виключений зі складу літоб'єднання «Горно» (1930). Після Другої світової війни був на еміграції у США. Однак найактивнішим у житті Омеляна Карашкевича був період боротьби за українську державність. Після редагування «Покутського вістника» 1919 р. в Кам'янці-Подільському він входив до редколегії органу Української соціал-демократичної робітничої партії – газети «Боротьба» [11]. Тут він видав політичну брошуру «Розмова Вільфіс Кіоску про державних мужів УСДП Галичини і Буковини» (Кам'янець-Подільський, 1919).

Як і «Покутський вістник», тижневик «Покуття» виходив форматом 31x47,5 см. Верстка газети триколонкова, з відбивкою між колонками рантовими лініями. Варіації шрифтів – від кг 12 (головні матері-

али, зокрема передові статті) до кг 8 (невеликі інформації, здебільшого з-поза меж України). В оголошеннях використовуються шрифти кг 16 і більші для виділення ключових слів. Переходів статей з однієї сторінки на іншу не виявлено. В колонці у кінці тексту – декоративні розетки. Загалом, верстка без декорування. Посторінкове оформлення – строгі. Назву газети («Покуття») відбито лінійкою над основним текстом сторінки. По боках – колонцифра і порядкове число газети.

Тижневик «Покуття» 1921 р. складали й друкували у друкарні Михайла Бойчука в Коломиї. Аналіз набору шрифтів та елементів оформлення засвідчує, що навіть за браку технічних можливостей видавці прагнули надати газеті неповторності не лише в плані ідейному, а й у суто поліграфічному. Технічна база колишньої друкарні Михайла Білоуса, найстарішого в Коломиї поліграфічного підприємства [7, с.18], яке існувало починаючи з 1864 р. і яке перебрав Михайло Бойчук, після 1913 р. не обновлювалося. Підприємство, очевидно, навіть не працювало протягом Першої світової війни та періоду української державності [23]. При зіставленні шрифтів, якими набрано «Покуття», з продукцією друкарні Михайла Білоуса передвоєнного часу бачимо багато спільного. Тотожними є й особливості поодиноких заставок, розеток.

Відновлення української періодики в Коломиї відбувалося не лише в складних політичних, а й у нелегких фінансово-економічних умовах. Грошова одиниця – польська марка (1919-24 рр.), яка передувала запровадженню стійкішого злотого, виконувала роль валюти перехідного періоду. Провівши паралель, наближено тодішню фінансово-економічну ситуацію можемо зіставити з періодом першої половини 1990-х рр., коли в обігу були нестабільні українські купонокарбованці. Польські марки також були нестабільними, дуже знеціненими внаслідок постійного збільшення їхньої емісії. 1924 р., коли офіційно запроваджено злотий, обмінний курс становив: 1 злотий=1 млн. 800 тис. польських марок [12, с.107]. Саме в нестабільних умовах, викликаних кризовими явищами, постійною емісією, не можна було розраховувати на попередню передплату на газету як запоруку фінансової стабільності видання. З першого ж номера газети далися ознаки особливості ситуації. Так, оголошена передплатна ціна на місяць 32 марки, вже з другого номера зросла на третину – 48 марок, відповідно, зросли й ціни роздрібного продажу кожного примірника – з 8 до 12 (на провінції – з 9 до 13) марок [21]. Тижневик «Покуття» мислився видавцями як часопис, який мав фінансуватися з кількох джерел: оплати за надання рекламних послуг, прибутку від передплати й роздрібного продажу газети, а також за рахунок добровільних пожертв прихильників української ідеї. Саме тут бачимо, хто реально, крім редактора Омеляна Карашкевича, стояв біля витоків першої у Коломиї української газети міжвоєнного періоду. Зокрема, це люди, які дали гроші на видання першого, стартового, номера: Євстахій Лісовий (1000 марок), Микола Турянський (500 марок). Є тут люди, які сховали-

ся за криптонімами, зокрема М. В. (200 марок). 800 марок дали коломийські залізничники [8]. Тисячу аркушів паперу для газети передав народний учитель Осип Кузьма [16], який започаткував тоді своє видавництво ОКА (1921-39 рр.) [2, с.329]. Згодом у цьому видавництві побачили світ більшість книг з творчого доробку письменника Андрія Чайковського [10, с.23], який мешкав у Коломиї, оригінальні та перекладні книги Івана Филипчака, Петра Франка, Пантелеймона Куліша, Дмитра Мережковського, Олександра Купріна [13].

Надаючи важливого значення рекламі як джерелу фінансування, редакція чверть усієї газетної площі віддавала під оголошення; ними було зайнято четверту сторінку. Зокрема, тут подано рекламу магазину (складу) паперу і книгарні «Видавничої спілки українського учительства», «Молочарні» в Народному домі, цукерень, а також рекламу велосипедів і грамофонів (з клішованими, очевидно, ще довоєнними заставками). Друкувалася реклама «Артистично-фотографічного закладу А. Кіблера в Коломиї», перукарень тощо. Загалом, реклами були розраховані на тривалий термін опублікування, тому повторюються з номера в номер. Цікаво, що тут не помітно ще відбору за національними ознаками власників-рекламодавців, що згодом у Галичині було висловлено у поширеному гаслі «Свій до свого по своє!».

У тижневику «Покуття» «час від часу друкувалися спогади, літературні твори, зокрема спогади Євгена Яворівського про борця за незалежність України Антона Виметалю, гуцульська легенда Федора Дудка, вірші О. Олесея «З гуцульських гір» та інші» [22, с.98]. Тут чітко розмежовували поняття «росіяни» і «більшовики». Так, повідомлялося, що «Совітська Росія жде на нову війну в Європі, як каня на дощ. Є вісти, що більшовики пробували перейти Дністер» [33]. І на цій же сторінці видруковано оповідання Івана Тургенева «Поріг» [30].

Загалом, перший номер «Покуття», порівняно з іншими, має найбільше експресії, публіцистичного запалу; матеріали, опубліковані в ньому, служать для кращої орієнтації у тодішній ситуації. Газета яскраво засвідчила прорив зі стану тривалого мовчання до хоча б часткової свободи слова. Цікавим для історії журналістики, оцінки професійної майстерності є матеріал «До живих і чуйних покутян», написаний у формі напівжартівливої оповідки про те, як народжувалася газета. Автор заховався за характерним псевдонімом, який цілком відповідає стилеві публікації, – Наум Молотило: «Був я, бачите, на хрестинах нашого народнього часопису. Зійшлося там кількох незаспаних українців і назвали малого «Покуття». Хотіли зразу назвати його «Наука» або «Українська Рада», так як колись Наумович і Білоус охрестили свої часописи. Та я кажу їм: «Наука» дуже вчене слово, а «Радою» часопис не слід звати, бо ми самі безраді, а й зачнемо дуже всім радити, то й з нами собі порадять. Кажу: назвім малого по батькові. Може це йому на добре вийде. Може він, як і батько його, українське Покуття, перебуде всяку

біду й довго ще не схоче вмирати” [6]. Далі йде оповідка про те, як один з кумів дав трохи паперу, інший – грошей. Однак “маречки тепер дуже високо літають, що вітер повіє, то вони все вище”, – пише автор про інфляцію. “А він (часопис. – М. В.) здорова дитина, їсти хоче, а кричить, як Довбушева трембіта. А пани не люблять, як з гір гуде гуцульський струмент. От, от і зачнуть на малого накладати кари за порушення гробової тишини “кресового загуменка” [6], – уже з першого номера передбачав автор долю новоствореного часопису.

Підсумовуючи сказане, доходимо висновку, що поява тижневика «Покуття» була викликана об’єктивними причинами. По-перше, в Коломиї вже існували традиції української преси, тож у громадськості була необхідність отримувати через національну періодику інформацію про суспільно-політичне, економічне, культурне життя. Заборона української преси поставила людність краю в умови інформаційного голоду.

По-друге, потребу в національній періодиці поглиблювали недавні національно-визвольні змагання, втрата державності, ворожа окупація. Людям украї потрібними були об’єктивна оцінка подій і явищ сучасного їм життя, оптимістичний погляд на перспективу, певне ідеологічне обґрунтування подальшого їхнього існування в нових умовах.

Тижневик «Покуття», незважаючи на те, що виходив нетривалий час, зумів виконати покладені на нього функції. Він був своєрідним продовженням української преси доби ЗУНР як з ідеологічного, так і з мовностилістичного погляду. Політична концепція газети: українці повинні відповідно до нових умов зберігати свою національну окремішність, збирати сили для нового етапу національно-визвольних змагань. У мовностилістичному плані – використання у газеті правописних норм і лексики, характерних для преси Великої України.

Крім того, тижневик «Покуття» прорвав блокаду українського друкованого слова в гуцульсько-покутському регіоні, засвідчив, що життя зі зміною влади не припинилося, що треба гуртуватися, реально оцінювати свої сили, не займатися самоїдством, а очікувати слушного часу для боротьби за здобуття втраченої незалежності. Газета стала прикладом для багатьох інших українських видань, які з’явилися на Гуцульщині та Покутті у міжвоєнний період.

Література

1. Арсенич П. Вибори 1922 року на Гуцульщині / Петро Арсенич // Верховинські вісті. – 1994. – 25 червня.
2. Б. Р. Українські видавництва і періодичні видання в Коломиї в 1865–1939 рр. / Б. Р. // Коломия і Коломийщина: збірник споминів про недавнє минуле. – Філадельфія, 1988. – С. 325-334.
3. Бачинський В. Преса ЗУНР 1918–1919 рр. Українська Галицька Армія: Матеріали до історії УГА / Володимир Бачинський / упоряд. Д.Микитюк. – Зб.5. – Вінніпег, 1976. – С. 126-141.

4. Бемко В. Листопадові події в Коломиї / Володимир Бемко // Літопис коломийський. – 1991. – 24 с.
5. Бурдуланюк В. Історія Прикарпаття (хронологічний довідник): події, факти, дати / Василь Бурдуланюк, Богдан Гаврилів. – Івано-Франківськ, 1993. – 64 с.
6. «Був я...» // Покуття. – 1921. – 19 червня.
7. Васильчук М. Брати Білоуси та їх внесок в українську культуру / Микола Васильчук. – Коломия, 1995. – 44 с.
8. Васильчук М. Перша у міжвоєнні / Микола Васильчук // Вільний голос. – 1997. – 17 грудня.
9. Васильчук М. Письменство на Коломийщині : друга пол. 16 ст. – 1939 р. / Микола Васильчук. – Коломия: Народний дім, 1993. – 80 с.
10. Васильчук М. Андрій Чайковський : штрихи до портрета на тлі Коломиї / М.Васильчук, Л.Кречковський. – Коломия: Вік, 1994. – 32 с.
11. Енциклопедія Українознавства: Словникова частина / за ред. В.Кубійовича. – Львів, 1993. – Т.1: Перевидання в Україні. – С. 163.
12. Зварич В. Нумизматический словарь / В.В.Зварич. – Львов: Вища школа, 1978. – 356 с.
13. Коломийські книжкові видання 1864-1941 рр.: каталог / упоряд. І.Монолатій // Літопис коломийський. – 1993. – Ч.1. – 28 с.
14. Лизанчук В. Завжди пам'ятай: Ти – Українець! / Василь Лизанчук. – Львів, 1996. – 252 с.
15. Місило Є. Бібліографія української преси в Польщі (1918-39) і Західньо-Українській Народній республіці (1918-19) / Є.Місило. – Едмонтон, 1991. – 324 с.
16. На пресовий фонд «Покуття» зложили... // Покуття. – 1921. – 19 червня.
17. Наш привіт // Покуття. – 1921. – 19 червня.
18. «Новини» // Енциклопедія українознавства : Словникова частина / за ред. В.Кубійовича. – Львів, 1996. – Т.5: Перевидання в Україні. – С. 1784.
19. Окружний суд... // Покуття. – 1921. – 17 липня.
20. Покуття. – 1921. – 19 червня.
21. Передплата... // Покуття. – 1921. – 17 липня.
22. Романюк М. Українські часописи Коломиї (1865-1994 рр.): історико-бібліографічне дослідження / М.М.Романюк, М.В.Галушко. – Львів, 1996. – 238 с.
23. Савчук М. Бойчука Михайла друкарня / Микола Савчук // Енциклопедія Коломийщини. – Зш.2. – Коломия: Вік, 1998. – С. 84.
24. Савчук М. Гуцульське повстання 1920 року / М.Савчук // Верховинські вісті. – 1993. – 22 червня.
25. Савчук М. Коли повіяв вітер волі / Микола Савчук // Вісник Коломиї. – 1991. – 1 листопада.

26. Савчук М. Коломия – унікальний видавничий центр української провінції / Микола Савчук // Літопис коломийський. – 1991. – Ч.2. – С. 4-6.
27. Савчук М. Освітній діяч / Микола Савчук // Вісник Коломиї. – 1991. – 18 січня.
28. Савчук М. Часописи Коломиї / Микола Савчук. – Івано-Франківськ: Галичина, 1991. – 12 с.
29. Субтельний О. Україна: історія / Орест Субтельний. – К.: Либідь, 1991. – 512 с.
30. Тургенєв І. Поріг / Іван Тургенєв // Покуття. – 1921. – 19 червня.
31. Федоришин П. Преса і українська державність (1917-1920 рр.) / Петро Федоришин. – Тернопіль, 1996. – 177 с.
32. Чайковський А. Чорні рядки: мої спомини за час від 1 листопада 1918 до 13 травня 1919 / Андрій Чайковський. – Львів: Червона Калина, 1930. – 119 с.
33. Що діється в світі // Покуття. – 1921. – 19 червня.
34. Ясінчук З. Омелян Карашкевич / Зіновій Ясінчук // Вісник Коломиї. – 1993. – 8 вересня.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 27.08.2012 р.
Рекомендовано до друку докт.філол.наук, професором Хоробом С.І.,
докт.філол.наук, професором Потятинником Б.І. (Львів)*

THE NEWSPAPER «POKUTTYA» AND ITS ROLE IN SETTING UP THE SYSTEM OF UKRAINIAN PRESS FUNCTIONING IN THE INTERWAR PERIOD IN HUTSUL-POKUTTYA REGION

M. M. Vasylchuk

*Colomyia institute of PreCarpathians National University by Vasyl Stefanyk ,
department of philology;
Colomiya, Nick Lisenko str., 8,; ph. +380 (03433) 2-46-60*

The author scrutinizes the peculiarities of Ukrainian press functioning at the beginning of the 1920-s after Polish occupation of Halychyna. The circumstances, where the Ukrainians won their right back for free speaking out, partly through the mass media, are depicted here. The role and the importance of press as a very important factor in saving Ukrainian national identity, striving for sovereignty, fiction literature development in Hutsul-Pokuttya region are opened.

Key words: *press, newspaper, editorial office, oppression, censorship, confiscation.*